

Gdańsk, 24 stycznia 2020r.

Prof. WSAiB dr hab. Rafał Ożarowski
Wydział Prawa i Administracji
Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni
r.ozarowski@kadra.wsaib.pl

Recenzja dorobku naukowo-badawczego, dydaktyczno-popularyzatorskiego i współpracy międzynarodowej dr. Rafała Wordliczka ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

1. Sylwetka kandydata

Dr Rafał Wordliczek ukończył w 1996 roku studia historyczne na Wydziale Historyczno-Filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W tym samym roku Habilitant rozpoczął studia doktoranckie w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Efektem końcowym ów studiów była rozprawa doktorska pt. *Emigracja amerykańska a państwo polskie w latach 1919-1921. Społeczność polska i żydowska w Filadelfii na początku XX wieku*, którą Habilitant obronił w 2002 roku i uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych.

W 2004 roku dr R. Wordliczek został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Historii Dyplomacji i Polityki Międzynarodowej Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Trzy lata później Habilitant został zatrudniony w tym samym miejscu na stanowisku adiunkta, na którym pracuje do chwili obecnej. W latach 2008-2016 pracował równolegle w Instytucie Stosunków Międzynarodowych w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu, prowadząc tam liczne zajęcia dydaktyczne. Ponadto w roku akademickim 2006/07 prowadził zajęcia z przedmiotu „historia stosunków międzynarodowych” w Kolegium Europejskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Zakopanem.

W 2016 roku Habilitant podjął próbę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, jednak z uwagi na prośbę samego Habilitanta postępowanie to zostało przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów umorzone.

2. Ocena dorobku naukowo-badawczego Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora

We wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego z 15 kwietnia 2019 roku, dr R. Wordliczek wskazał jako **główne osiągnięcie naukowe** monografię pt. *Regionalny wymiar interesu narodowego Stanów Zjednoczonych Ameryki. Studium polityki zagranicznej USA wobec państw Ameryki Łacińskiej na przełomie XX i XXI wieku* (Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019, ss. 338). Zatem w pierwszej kolejności należy podjąć się oceny tego osiągnięcia.

Monografia ta, co warto podkreślić, wpisuje się w całość badań dr. Wordliczka nad polityką zagraniczną Stanów Zjednoczonych i w ten sposób stanowi o konsekwencji badawczej Habilitanta. Temat publikacji wybrany przez Autora jest niezwykle istotny dla badań stosunków międzynarodowych na świecie. Interes narodowy USA ma swoje odniesienie do różnorodnych aspektów globalnej polityki międzynarodowej, którą prowadzi to państwo i nie sposób zaprzeczyć, iż waga publikacji, która porusza tak istotny temat dla spraw międzynarodowych podnosi w tej kwestii wartość monografii.

Z pewnością badania nad polityką zagraniczną USA są dość powszechne ale nie oznacza to, że publikacji na ten temat mamy pod dostatkiem. Wprost przeciwnie, wydaje się że aktywność międzynarodowa USA cały czas wymaga głębokiej analizy ze strony badaczy i ekspertów aby odbiorcy i decydenci polityczni mogli w pełni zrozumieć różnorodne mechanizmy zachodzące w stosunkach międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem jednego z najważniejszych podmiotów jakim są Stany Zjednoczone. Monografia R. Wordliczka wpisuje się w nurt badań nad polityką zagraniczną USA i stanowi wartościową pod względem merytorycznym publikację.

Przedmiotem badań zawartym w monografii jest kategoria „interesu narodowego” w polityce USA w odniesieniu do regionu Ameryki Łacińskiej na bazie wybranych przykładów. Trafne wydaje się oparcie analizy na wybranych trzech przykładach (choć brakuje podkreślenia tego w tytule monografii, iż dotyczy to wybranych przykładów, a nie całego obszaru Ameryki Łacińskiej), które pozwalają na konstruktywne wyciągnięcie wniosków. Po pierwsze, wybrane trzy państwa zajmują istotne miejsce w polityce USA. Po drugie, stanowią

równie ważne podmioty w Ameryce Łacińskiej z uwagi na ich potencjały i możliwości oddziaływania na tym obszarze i w końcu po trzecie, poziom relacji pomiędzy USA a wybranymi państwami jest dostatecznie wysoki, aby można było z pełnym przekonaniem dokonać konstruktywnej analizy „regionalnego interesu narodowego USA”. Niemniej jednak, o ile wybór tych trzech podmiotów państwowych nie podlega zakwestionowaniu, to Habilitant w monografii nie pokusił się o klarowne uzasadnienie wyboru Meksyku, Kolumbii i Wenezueli. Wskazanie, iż wyboru dokonano, jak to dr Wordliczek ujął „ze względu na istotne, choć w różnym stopniu z perspektywy interesu narodowego Stanów Zjednoczonych problemy, dominujące w stosunkach dwustronnych” jest oczywiste ale nie określa podstawy doboru studiów przypadku. Równie dobrze można byłoby wybrać Brazylię, Argentynę lub Chile i określić to w ten sam sposób. Podsumowując powyższe, brakuje tu jednoznacznego i przekonującego uargumentowania wyboru, bądź przyjęcia określonego kryterium doboru, tak aby nie pojawiały się wątpliwości wskazujące na przypadkowość analizy.

Postawione pytania badawcze i hipotezy znajdują w pełni swoje uzasadnienie w monografii. Odzwierciedlają analizę w różnych częściach publikacji. W aspekcie metodologicznym monografia jest dopracowana. Habilitant wprawdzie wykorzystał szerokie spektrum metod z zakresu nauk o polityce (w tym metoda komparatystyczna, czy studium przypadku), lecz także zastosował liczne metody z pogranicza innych nauk. Pozwoliło to na kompleksowe ujęcie badanego problemu i uzyskanie w ten sposób o wiele bardziej miarodajnych rezultatów. Należy również podzielić stanowisko Habilitanta, iż neorealistyczne podejście, które zastosowano w monografii aby wyjaśnić regionalny wymiar interesu narodowego USA, jest najwłaściwsze i żaden inny paradygmat nie umożliwiłby dostatecznie rzetelnego wyjaśnienia podjętego w monografii problemu badawczego.

Struktura monografii jest poprawna. Pierwszy rozdział ma charakter teoretyczny, pozostałe zaś stanowią meritum pracy. Uwagę można jedynie kierować do rozdziału ostatniego, w którym Habilitant zdecydował się uwzględnić podrozdział o kubańskiej grupie narodowej w USA, jako jeden z przykładów narodowej grupy lobbingowej. Skoro jednak R. Wordliczek zdecydował się wyselekcjonować przykłady Meksyku, Kolumbii i Wenezueli to warto było zostać konsekwentnym i nie dodawać przykładu spoza tych trzech wymienionych państw.

Rozdział teoretyczny stoi na wysokim poziomie. Habilitant dokonał przeglądu wszystkich znaczących paradygmatów w stosunkach międzynarodowych pod kątem ujęcia kategorii „interesu narodowego” i dokonał próby **konceptualizacji** tego pojęcia. Interparadygmatyczne wyjaśnienie tej kategorii jest rzetelne i oparte na wielu źródłach, których dobór jest jak najbardziej właściwy i przemyślany. Można jedynie żałować, że Habilitant w

części poświęconej neorealizmowi (realizmowi strukturalnemu) nie wyeksponował w pełni poglądów Johna Mearsheimera, jako przedstawiciela neorealizmu ofensywnego (zaledwie jeden akapit na s.54-55), bowiem teoria ta stanowi moim zdaniem ważny punkt odniesienia do analizy polityki USA szczególnie w zachodniej hemisferze. Szkoda również, że Habilitant nie podjął się autorskiej próby zdefiniowania interesu narodowego państwa. Stanowiłoby to zwięźczenie pogłębionej analizy przeprowadzonej w niniejszym rozdziale.

Niezwykle ważnym komponentem monografii jest rozdział drugi poświęcony istocie interesu narodowego USA wobec Ameryki Łacińskiej na przełomie XX i XXI wieku. Dr Wordliczek umiejętnie scharakteryzował ewolucję interesu narodowego USA względem zmieniających się okoliczności na świecie np. ogłoszenia globalnej wojny z terrorystami i tym samym modyfikacji ról jaką pełniły na przestrzeni kilku dekad Meksyk, Kolumbia i Wenezuela.

W rozdziałach, które można określić mianem „studium przypadku” widać umiejętność analizy zgromadzonego materiału badawczego. Habilitant sprawnie porusza się w meandrach rzeczywistości politycznej, wybranych na potrzebę analizy państw Ameryki Łacińskiej i potrafi wyjaśnić nietatwe relacje USA z tymi państwami w kontekście amerykańskiego interesu narodowego. W każdym z wymienionych przypadków dr Wordliczek wskazał na główne aspekty wzajemnych relacji będące podstawą do realizacji interesu narodowego USA względem tych państw. Wskazał też na hierarchię ważności wybranych państw. Meksyk jest najważniejszym podmiotem. Bezpośrednia, rozciągająca się na ponad 3000 tys. km granica determinuje priorytety bezpieczeństwa w kontekście przemytu narkotyków jak i nielegalnej imigracji (ss.128-147). Znaczenie Kolumbii zostało również dokładnie przeanalizowane. Z uwagi na szeroką kooperację pomiędzy obydwoma rządami, USA w ten sposób mają możliwość walki z narkoterroryzmem poza terytorium swojego państwa. Z kolei Wenezuela zdaniem dr. Wordliczka jest ważnym partnerem gospodarczym dla USA a dostawy ropy naftowej wpisują się w bezpieczeństwo energetyczne. Z drugiej strony rząd wenezuelski jest wrogi polityce USA. Habilitant sprawnie pogodził ze sobą różnice, podobieństwa analizowanych państw, aby następnie wyciągnąć wnioski i poprawnie zweryfikować postawione tezy.

Monografia bez wątpienia stanowi oryginalny wkład do nauki polskiej, przede wszystkim z uwagi na brak w języku polskim opracowań poświęconych kategorii interesu narodowego USA wobec Ameryki Łacińskiej. Analiza i ujęcie problemu pokazuje wysoki poziom warsztatu metodologicznego Habilitanta. Całość monografii pod względem merytorycznym prezentuje się bardzo pozytywnie.

Dokonując analizy **pozostalej części dorobku naukowo-badawczego** dr. Wordliczka najpierw należy wskazać iż, Habilitant poza wskazanym głównym przedsięwzięciem naukowym wyróżnił trzy pozostałe zagadnienia badawcze, wokół których koncentrowały się jego badania naukowe. Wszystkie te zagadnienia podobnie jak i główne przedsięwzięcie naukowe są związane z historią i polityką Stanów Zjednoczonych. W rezultacie obszar badań Habilitanta cechuje się koherentnością i nie podlega rozproszeniu, co zasługuje na wyraźne podkreślenie.

Wśród wskazanych zagadnień znalazły się: 1) regiony o niskim stopniu zainteresowania we współczesnych stosunkach międzynarodowych; 2) stosunki polsko-żydowskie w Stanach Zjednoczonych; 3) historia i współczesne stosunki międzynarodowe w basenie Morza Śródziemnego.

Efektom badań Habilitanta nad regionami o niskim stopniu zainteresowania we współczesnych stosunkach międzynarodowych w świetle polityki USA była monografia (*Polityka Stanów Zjednoczonych Ameryki wobec regionów o niskim stopniu zainteresowania*), sześć artykułów i cztery rozdziały w pracach zbiorowych. Zainteresowanie Habilitanta „regionami o niskiej stopniu zainteresowania” wskazuje na *stricte* naukową naturę dociekań dr. Wordliczka. Poświęcił on wiele lat swojej pracy naukowej zagadnieniu, które nie znajduje się w orbicie szerokiej analizy naukowej w odniesieniu do polityki zagranicznej USA. Tym bardziej należy wyróżnić podjęcie się badań na tym zagadnieniu, bowiem ze swojej natury jest ono niełatwe i wymaga często „przetarcia naukowych szlaków”.

Wpisująca się w nurt tego zagadnienia badawczego monografia pod względem merytorycznym stoi na wysokim poziomie. Habilitant, już wtedy, podobnie jak przy głównym osiągnięciu naukowym zaprezentował dopracowaną metodologicznie i zwartą pod względem tematycznym publikację. Dr Wordliczek postawił oryginalne tezy, które następnie zostały pozytywnie zweryfikowane. Na uwagę zasługuje tu także szeroka znajomość literatury przedmiotu i umiejętność jej krytycznej oceny. Pokazuje to, że już wiele lat temu Habilitant posiadał dopracowany warsztat naukowy.

Część artykułów i rozdziałów w pracach zbiorowych stanowi pierwotną formę tekstów zawartych w monografii. Pomimo, że zdarzają się przypadki krytyki tej formy publikowania swoich tekstów, uznają to za jak najbardziej prawidłowy proces, który ukazuje ciągłość badań Autora, jak i ewolucję jego badań. W przypadku publikacji dr Wordliczka, zasygnalizował on wcześniej kilka kwestii, które następnie miały swoje odzwierciedlenie w monografii poświęconej „regionom o niskim stopniu zainteresowania”. Są to: m.in.: *Region o niskim stopniu zainteresowania w polityce zagranicznej Stanów Zjednoczonych* (Politeja, 2013);

Inicjatywy polityczno-gospodarcze Stanów Zjednoczonych adresowane do państw Afryki Północnej na początku XXI wieku (Athenaeum, 2015); *Ewolucja w stosunkach boliwijsko-amerykańskich na przełomie XX i XXI wieku* (Ameryka Łacińska; 2015) czy *Foreign Policy of The United States towards a Region of Low Interest. Case Study of Peru*; (Americana, 2015).

Drugim zagadnieniem tematycznym są stosunki polsko-żydowskie w Stanach Zjednoczonych na początku XX wieku. Stanowiło ono punkt wyjściowy Habilitanta w rozwoju badawczym i utorowało mu drogę do następnych inspiracji naukowych. Pomimo, iż jest to obszar badań historycznych należy wskazać tu wyraźny związek z badaniami z dyscypliny nauk o polityce, choćby z uwagi na tematykę imigracji w systemie polityczno-prawnym USA, której badań podjął się dr Wordliczek. Część z tych publikacji ukazywała się w opracowaniach politologicznych, jak np. *Emigracja żydowska z Europy Wschodniej do Stanów Zjednoczonych pod koniec XIX wieku* (Politeja, 2005) czy *Współczesna społeczność żydowska Nowego Jorku*, która stanowi rozdział w publikacji *Demokracja amerykańska w XXI wieku*, pod red. P. Laidlera i A. Mani (Kraków 2005). Ponadto artykuły: *Ograniczenia imigracyjne w Stanach Zjednoczonych na początku XX wieku*, (ZN UJ, Prace historyczne; 2004) i *Przepisy antyimigracyjne w USA z 1924 roku i ich znaczenie dla imigracji żydowskiej z Europy* (ZN UJ, Prace historyczne; 2006) mają wymiar politologiczny, gdyż Habilitant poruszał w nich temat polityki ówczesnych władz USA wobec zjawiska imigracji, włącznie z następstwami podejmowanych w tym zakresie decyzji.

Trzecie zagadnienie odnosi się do polityki USA w basenie Morza Śródziemnego, zarówno w ujęciu historycznym, jak i współczesnym. Badania wokół tego zagadnienia stanowią dopełnienie w stosunku do obszaru badań nad polityką zagraniczną USA, co stanowi główny obszar badawczy Habilitanta. W ramach tego zagadnienia dr Wordliczek opublikował osiem artykułów. Tematyka tych teksów dotyczy rywalizacji amerykańsko-radzieckiej, relacji politycznych USA z Unią Europejską i analizy działań USA wobec poszczególnych kwestii, jak np. problemu granicy pomiędzy Włochami i Jugosławią w latach 50-tych XX wieku, czy zmian politycznych we Włoszech w latach 50-tych ubiegłego wieku.

Podsumowując, w okresie po uzyskaniu stopnia doktora, Habilitant opublikował 2 monografie, 20 artykułów naukowych (w tym 4 w języku angielskim) i 5 artykułów w pracach zbiorowych. Pod względem ilościowym dorobek jest wystarczający, aby ubiegać się o stopień doktora habilitowanego. W aspekcie jakościowym, przedstawiony dorobek dr Wordliczka uznaję za bardzo wartościowy i prezentujący wysoki poziom merytoryczny. Obydwie monografie, wydane w Wydawnictwie Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasługują na uznanie (w szczególności ta przedstawiona jako główne osiągnięcie naukowe). Artykuły Habilitanta

ukazały się wielu znanych w Polsce pismach politologicznych, takich jak „Politeja”, „Wrocławskie Studia Politologiczne”, „Athenaeum” czy „Krakowskie Studia Międzynarodowe”. Można przy tym zauważyć nadmierne przywiązanie do publikacji w pismach wydawanych przez ośrodki krakowskie (14 tekstów), aczkolwiek nie uznaję tego za element negatywny.

Swoje zastrzeżenia kieruję w stosunku do publikacji anglojęzycznych. Myślę, że zdecydowanie więcej można wymagać od Habilitanta zajmującego się polityką zagraniczną Stanów Zjednoczonych, posługującym się językiem angielskim (czego dowodzi szeroka aktywność międzynarodowa) i reprezentującym Katedrę Historii Dyplomacji i Polityki Międzynarodowej na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ. W dorobku znajdują się zaledwie cztery publikacje w tym języku. Trzy z nich zostały opublikowane w periodykach wydawanych w Polsce (*Ad Americam. Journal of American Studies* i *Revista del CESLA*), a tylko jeden ukazał się zagranicą, w wydawanym na Węgrzech internetowym journalu (*Ameriaca. E-Journal of American Studies in Hungary*). Jest to zdecydowanie za mało w tej kategorii, tym bardziej, że od uzyskania stopnia doktora przez Habilitanta minęło niemalże 18 lat. Mając na uwadze obecne możliwości publikacji, co najmniej od momentu kiedy Polska wstąpiła w struktury Unii Europejskiej, należy uznać to za zaniedbanie ze strony Habilitanta.

3. Cytowania i Indeks Hirscha

Liczba cytowań według bazy Google Scholar wynosi 1,. Indeks Hircha według bazy Web of Science wynosi 1.

4. Kierowanie międzynarodowymi projektami i udział w takich projektach

Dr Wordliczek w 2011 roku został kierownikiem projektu badawczego pod egidą Narodowego Centrum Nauki pt. *Polityka Stanów Zjednoczonych Ameryki wobec regionów o niskim stopniu zainteresowania na przykładzie wybranych państw Afryki Północnej oraz subregionu andyjskiego na przełomie XX i XXI wieku*. W 2017 roku wygrał konkurs na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych na przyznanie dofinansowania na realizację projektu badawczego pt. *Regionalny wymiar interesu narodowego Stanów Zjednoczonych Ameryki. Studium polityki zagranicznej USA wobec wybranych państw Ameryki Łacińskiej na przełomie XX i XXI wieku*.



Ocena udziału w projektach (kierowania projektami) wypada pozytywnie.

5. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych

Habilitant w okresie 2007-2019 wygłosił 34 referaty na ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach. Uczestniczył w wielu prestiżowych konferencjach naukowych organizowanych przez m.in. International Political Science Association; International Studies Association czy Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych. Interesujący jest fakt, że dr Wordliczek czternastokrotnie prezentował swoje wystąpienia w języku angielskim, co równa się ok. 40% wszystkich wystąpienia Habilitanta, jednak zdecydowanie nie przełożyło się to na ilość publikacji w języku angielskim (wspomniane wcześniej tylko 4 publikacje).

Wystąpienia dr. Wordliczka na konferencjach były ściśle skorelowane z jego obszarem badawczym i zagadnieniami badawczymi podejmowanymi przez Habilitanta na przestrzeni kilkunastu lat aktywności naukowej. W mojej ocenie, do wystąpień konferencyjnych, szczególnie istotnych pod względem związków z pracą badawczą nad omawianymi zagadnieniami były: referat – *American Foreign Policy Towards the Mediterranean at the beginning of the 21st Century*, (Annual Conference of the Bulgarian American Studies Association – Sofia, 2007); referat – *Low Interest Regions in the Contemporary International Relations*, (IPSA – Sao Paulo, 2011); referat – *American Foreign Policy Towards Andean Countries*, (ISA – Nowy Orlean, 2015); referat – *Regiony o niskim stopniu zainteresowania we współczesnych stosunkach międzynarodowych na przykładzie polityki Stanów Zjednoczonych wobec Ekwadoru*, (V konwencja PTSM, Gdańsk, 2015); referat – *Ewolucja interesu narodowego Stanów Zjednoczonych po 1989 roku*, (VI konwencja PTSM, Łódź, 2016); referat – *Interes narodowy Stanów Zjednoczonych w relacjach z Meksykiem*, (IV konferencja PTSM – oddział Łódź, 2017) i referat – *(Nie)legalna imigracja z Meksyku do Stanów Zjednoczonych w XXI wieku*, (IV konferencja naukowa, WNPID, Poznań, 2018).

6. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki

Habilitant prowadzi zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Dydaktyczna działalność dr. Wordliczka odnosi się (lub odnosiła się) do następujących kierunków studiów prowadzonych na UJ: stosunki międzynarodowe, bezpieczeństwo międzynarodowe,

politologia, europeistyka. Dydaktyka w PWSW w Przemyślu odnosiła się do następujących kierunków studiów: politologia i stosunki międzynarodowe. Ponadto Habilitant wskazał na prowadzone przez siebie zajęcia na Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego na kierunku stosunki międzynarodowe. Na wyżej wspomnianych kierunkach dr Wordliczek prowadził szeroką gamę różnorodnych przedmiotów, co podkreśla jego duże doświadczenie dydaktyczne.

W zakresie popularyzacji nauki, wygłosił wiele wykładów w różnorodnych ośrodkach zagranicznych. Znaczna większość z nich odbyła się w ramach programu wymiany akademickiej Erasmus (szerzej o tym w części poświęconej stażom zagranicznym). Habilitant prowadził specjalny kurs e-learningowy *Strategia i bezpieczeństwo w polityce Wielkiej Brytanii i Polski*, który był skierowany do polskich studentów mieszkających w Wielkiej Brytanii. Kurs był przygotowywany przez Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ we współpracy z Polskim Ośrodkiem Naukowym w Londynie.

Dr Wordliczek angażował się w popularyzację nauki dla młodzieży licealnej, czego przykładem był wykład przeprowadzony w 2008 roku pt. *Polish foreign policy since 1989* podczas warsztatów w Liceum Ogólnokształcącym w Piekarach. Ponadto, w latach 2009-2016 współorganizował i przygotowywał dni otwarte uczelni PWSW w Przemyślu w ramach „Dnia Nauki”.

Za swoją aktywność dydaktyczną był wielokrotnie wyróżniany. W 2007 roku studenci Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ wyróżnili dr. Wordliczkę tytułem „Ulubionego Wykładowcy Studentów INPiSM UJ”. Dydaktyczne umiejętności połączone z pasją pracy akademickiej znalazły swoje potwierdzenie w 2010 roku, kiedy to otrzymał on nagrodę w kategorii najlepszy wykładowca wśród pracowników naukowo-dydaktycznych ze stopniem doktora na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ. Podczas zatrudnienia w PWSW w Przemyślu otrzymywał wyróżniające oceny za pracę dydaktyczną. Zwieńczeniem tego był medal 10-lecia Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu, który Habilitant otrzymał w 2012 roku „w podziękowaniu za poświęcenie w pracy dydaktycznej oraz umiejętność dzielenia się swoją pasją i wiedzą z młodzieżą studencką”. Nie pozostaje nic innego, jak wyraźnie podkreślić wyróżniającą aktywność i umiejętności dydaktyczne Habilitanta, który może być wzorem dla wielu swoich kolegów ze świata akademickiego.

Należy tu również dodać, iż dr Wordliczek pełni funkcję recenzenta w prestiżowych czasopismach krajowych i zagranicznych takich jak: „Politeja”, „Ad Americam”, „Stosunki Międzynarodowe”, „Przegląd Politologiczny” oraz w czasopiśmie „Arena” które jest

periodykiem Koła Studentów Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest także członkiem European Consortium for Political Research (ECPR), International Political Science Association (IPSA) oraz Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych.

Jedynym mankamentem tej części oceny pozostaje brak członkostwa w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism. Można uznać to za kolejne zaniedbanie dr. Wordliczka, bowiem jego wieloletnia aktywność badawcza powiązana z doświadczeniem naukowym nie powinna stanowić przeszkód, aby Habilitant na stałe zagościł w radzie naukowej co najmniej w jednym lub dwóch prestiżowych czasopismach naukowych.

7. Opieka naukowa nad studentami

Dr Wordliczek spełniał się także w roli opiekuna studentów na wybranych kierunkach uniwersyteckich, jak i w pracy naukowej ze studentami. Współpracował ze studentami Koła Naukowego Studentów Stosunków Międzynarodowych UJ oraz Koła Naukowego Studentów Bezpieczeństwa Narodowego i wygłaszał na forum tych kół wykłady, prowadził panele konferencyjne i recenzował naukowe artykuły studenckie. Od 2005 roku pełni także rolę opiekuna studentów na wybranych kierunkach na WNPiSM UJ. Obecnie jest opiekunem studentów na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Jest to kolejny element całościowej oceny, który wypada pozytywnie.

8. Staże w zagranicznych ośrodkach naukowych

Dr Wordliczek odbył wiele różnorodnych stażów badawczych – w tym na wyróżnienie zasługuje kwerenda biblioteczna w: Ronald Reagan Library w Simi Valley Library of Congress, National Archives w Waszyngtonie; Ibero-Amerikanische Institut w Berlinie; John Fitzgerald Kennedy Institute w Berlinie.

Habilitant aktywnie uczestniczył w programie wymiany akademickiej Erasmus (*Teacher Mobility Programme*) i w latach 2007-2019 wziął udział w 13 wyjazdach zagranicznych pod egidą tego programu i tym samym odbył staże akademickie w takich znanych ośrodkach naukowych takich jak: Roma Tre Universita (2009); Universitat Autònoma de Barcelona (2009); Università di Bologna (2011); Freie Universität w Berlinie (2013); La Sapienza Università di Roma (2017); University College Cork (2018) czy University of Reykjavik (2018). Ponadto, w 2008 roku był uczestnikiem programu „Atomic Culture” pod

auspicjami Komisji Europejskiej. Reprezentował także polskich stypendystów SYLFF (Sasakawa Young Leaders Fellowship Foundation) na forum organizowanym na Uniwersytecie w Bochum w 2007 roku (dr Wordliczek był stypendystą SYLFF w 1999 roku jeszcze przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora). Skala odbycia staży w zagranicznych ośrodkach naukowych jest imponująca i zasługuje na uznanie.

9. Wykonane ekspertyzy i inne opracowania na zamówienie

W dorobku dr. Wordliczka można wyróżnić jedną ekspertyzę na rzecz Klubu Jagiellońskiego pt. *Wpływ sprawy Edwarda Snowdena na współczesne stosunki międzynarodowe* z 2015 roku. Należy przy tym pamiętać, że Klub Jagielloński jest instytucją pozarządową. Na rzecz jakichkolwiek podmiotów rządowych dr Wordliczek ekspertyz nie wykonywał.

10. Konkluzja

W przedstawionym do recenzji dorobku naukowo-badawczym, dydaktyczno-popularyzatorskim i współpracy międzynarodowej dr. Wordliczka pragnę podkreślić, iż pomimo niewielu uwag, całość oceniam bardzo pozytywnie. W okresie od uzyskania stopnia doktora, Habilitant znacznie rozwinął swoje badania w obszarze badawczym dotyczącym polityki zagranicznej USA. W efekcie tego powstała wysoko przeze mnie oceniona pod względem merytorycznym i metodologicznym monografia (przedstawiona jako główne osiągnięcie naukowe), druga monografia (również pozytywnie oceniona) oraz dostateczna ilość publikacji pod postacią artykułów i rozdziałów w opracowaniach zbiorowych. Na uwagę przy ocenie dorobku naukowo-badawczego zasługuje koherentność badań i konsekwencja Habilitanta w badaniach wybranych przez siebie zagadnień tematycznych.

Habilitant posługuje się poprawnym warsztatem metodologicznym, potrafi zgodnie z kanonami naukowymi wyjaśniać zjawiska i wszelkie kwestie problemowe poddane analizie. W badaniach Habilitanta, od czasu uzyskania stopnia doktora, widać znaczący progres naukowy. Ponadto, wyróżniające osiągnięcia w dorobku dydaktyczno-popularyzatorskim, a także imponująca aktywność w zakresie staży badawczych i wykładów prowadzonych zagranicą znacznie wzmacniają ocenę dorobku Habilitanta.

Pozytywny całokształt oceny pozwala mi na stwierdzenie, iż Habilitant jest w pełni gotowy do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej.



W związku z powyższym uznaję, że przedstawiony do recenzji dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczno-popularyzatorski i współpracy międzynarodowej spełnia wymogi Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytułach naukowych, tytule naukowym i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65 poz. 595) wraz z jej późniejszymi zmianami i **wnoszę o nadanie doktorowi Rafałowi Wordliczkowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych.**

